

Nuair a bhíonn an díon sa spéir

TÚSLA

An Ghníomhaireacht um
Leanaí agus an Teaghlach
Child and Family Agency

CIGIREACHT NA LUATHBHLIANTA

Treoir maidir le clárú agus
cigireacht seirbhísí luathbhlianta
atá ag feidhmiú lasmuigh

Deireadh Fómhair 2023

Clár Ábhar

Réamhrá	4
Gluais téarmaí	6
1. Brollach	8
1.1 Cuspóir agus Struchtúr an doiciméid seo	9
1.2 Bainistiú Rioscaí i Soláthar Allamuigh	10
1.3 Rannpháirtíocht le tuismitheoirí agus caomhnóirí	11
2 Clárú	12
2.1 Seirbhís Luathbhlianta Allamuigh a Chlárú	12
2.2 Iarratas ar Athrú ar Chúinsí	13
3 Rialachas	14
3.1 Bonn oiliúna agus eolais atá riachtanach chun seirbhís lasmuigh a oibriú	14
3.2 Riachtanais foirne agus maoirseachta	14
4 Sláinte, Leas agus Forbairt	16
4.1 Cleachtas Cuimsitheach	16
4.2 Deiseanna le haghaidh Súgartha Rioscaí agus Eachtrúla	16
4.3 Athrú Clúidín agus Leithreas	17
4.4 Freastal ar riachtanais codlata agus scíthe leanaí lasmuigh	17
4.5 Trealamh agus Ábhair	18
4.6 Éadaí Oiriúnacha	18
4.7 Soláthar bia	19

5	Sábháilteacht	20
5.1	Ag Breithniú Guaiseacha Lasmuigh	20
5.2	Guaiseacha Tachtaithe agus Substaintí Tocsaineacha a Aithint	21
5.3	Greimeanna agus gathanna feithidí	21
5.4	Úsáid uirlisí nó ionstraimí géara go sábháilte	21
5.5	Bainistiú Timpistí agus Teagmhas i Seirbhísí Allamuigh	21
5.6	Garcabhair	22
5.7	Sábháilteacht ó Dhóiteán	22
5.8	Ag Úsáid Poll Dóiteáin go Sábháilte	22
5.9	Cúinsí Aimsire	23
5.10	Soilsiú agus dorchadas	23
6	Áitreabh agus Áiseanna	24
6.1	Teorainneacha	24
6.2	Soláthar foscadh	24
6.3	Riachtanais spáis	25
6.4	Cóiríocht Sláintíochta	26
6.5	Téamh agus teas	26
7	Conclúid	27
8	Aguisíní	28

Réamhrá

Tá áthas orm an treoircháipéis seo a chur i láthair do na Seirbhísí Luathbhlianta sin atá ag feidhmiú amuigh faoin aer go hiomlán nó den chuid is mó cheana féin nó atá ag pleanáil déanamh amhlaidh.

Cuirimid fáilte mhór roimh an bhfócas méadaithe ar úsáid timpeallachtaí lasmuigh i seirbhísí ar fud na hÉireann. Is forbairt an-dearfach í seo a thacaíonn tuilleadh le soláthar agus eispéiris luathbhlianta ardchaighdeáin do leanaí óga.

Tá a fhios againn go léir go bhfuil súgradh riachtanach do leanaí, agus tá an ceart atá ag gach leanbh chun súgartha leagtha amach in Airteagal 31 den UNCRC (1989). Eascraíonn cruthaitheacht, fiosracht agus spreagadh go nádúrtha as súgradh agus foghlaim i dtimpeallachtaí nádúrtha lasmuigh. Tá a fhios againn go bhfuil go leor soláthraithe seirbhíse ag baint úsáide as a spásanna lasmuigh go han-rathúil chun deiseanna súgartha agus foghlama leanaí a fheabhsú.

Le linn phaindéim Covid-19, chonaiceamar gur oiriúnaigh go leor soláthraithe cláraithe a soláthar seirbhíse chun sláinte agus sábháilteacht leanaí a chosaint trí níos mó ama a chaitheamh lasmuigh. Mar thoradh air seo, tá méadú tagtha ar líon na soláthraithe atá ag leathnú a gclár chun an timpeallacht lasmuigh a áireamh mar thimpeallacht chúraim agus foghlama.

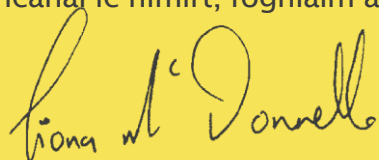
Tá a fhios againn ó thaighde agus ó threoirlínte dea-chleachtais, mar atá i gcás an timpeallacht foghlama faoi dhíon, gur cheart go mbeadh cothromaíocht idir gníomhaíochtaí faoi stiúir leanaí agus gníomhaíochtaí faoi stiúir daoine fásta i limistéir lasmuigh. Ba chóir go dtacódh leagan amach nó dearadh na timpeallachta lasmuigh le leanaí imirt leo féin agus i ngrúpaí beaga agus móra. Ba chóir machnamh a dhéanamh ar chineál agus ar éagsúlacht an trealaimh agus na n-ábhar sa timpeallacht lasmuigh, go háirithe iad siúd a chuireann deiseanna dúshlánacha ar fáil do leanaí. Ba chóir go mbeadh an méid atá ar fáil oiriúnach ó thaobh aoise agus forbartha de. Ba chóir go mbeadh réimse ábhar nádúrtha sa timpeallacht a thacaíonn le forbairt agus folláine iomlánaíoch leanaí.

Is é príomhchuspóir an doiciméid seo treoir a thabhairt do na seirbhísí sin atá ag feidhmiú go hiomlán nó den chuid is mó lasmuigh maidir le comhlíonadh na gceanglas atá leagtha amach faoi láthair i Rialacháin na Seirbhíse Luathbhlianta (2016) agus/nó sna Rialacháin um Chlárú Seirbhísí Aois Scoile (2018). Beidh faisnéis níos mionsonraithe do na soláthraithe sin atá ag oibriú seirbhísí cumaiscthe i leaganacha níos déanaí den treoir seo.

Tá a fhios againn, mar ghairmithe luathbhlianta agus ó éisteacht le páistí, gur breá leo súgradh amuigh faoin aer. Tá a fhios againn ó thaighde go dtugann am a chaitheamh ag imirt amuigh faoin aer go leor deiseanna do leanaí iniúchadh agus smaoineamh, a bheith fiosrach agus páirt ghníomhach a ghlacadh ina súgradh agus ina bhfoghlaim, agus cuirimid fáilte roimh an réimse seo de chleachtas na luathbhlianta agus tacaímid leis.

Ba mhaith liom buíochas a ghabháil le soláthraithe cláraithe, le heagraíochtaí geallsealbhóirí earnála, le comhghleacaithe ó gach cearn den chigireacht agus le Cigireacht Cúraim na hAlban, a chuir le forbairt na treorach seo. Táimid tiomanta a chinntiú go bhfanfaidh an treoir chomh cothrom le dáta agus chomh hábhartha agus is féidir i dtimpeallacht atá ag athrú go mear.

Déanfaimid an treoir seo a nuashonrú go rialta agus déanfaimid ár ndícheall a chinntiú go mbeidh sí chomh húsáideach agus is féidir dóibh siúd go léir atá tiomanta do thimpeallachtaí lasmuigh a dhéanamh sábháilte agus áiteanna sona do leanaí le himirt, foghlaim agus forbairt.

Fiona McDonnell

Stiúrthóir Seirbhíse Náisiúnta
Rialáil Seirbhísí Leanaí
Stiúrthóireacht Cáilíochta agus
Rialála

Gluais téarmaí

Inacmhainneachtaí: Cad a thairgeann agus a sholáthraíonn an timpeallacht don leanbh aonair (Gibson, 2014).

Timpeallacht: Atmaisféar agus timpeallacht chompordach agus nádúrtha.

Seirbhís chumasctha: Ar a dtugtar soláthar hibrídeach nó gan uaim freisin, áit a mbíonn rochtain ag leanaí ar thimpeallachtaí laistigh agus lasmuigh ar feadh tréimhsí fada agus go mbíonn saorghluaiseacht ag leanaí idir na timpeallachtaí laistigh agus lasmuigh.

Teorainn: Gné fhisiciúil a mharcálann cá dtosaíonn agus a chríochnaíonn an tseirbhís, agus laistigh di a chaithfidh na páistí fanacht. Is féidir teorainneacha a bheith ábhartha (ballaí, fála, ribíní) nó siombalach (crann nó marcóir eile), ach ní mór don teorainn a chinntiú go bhfuil leanaí sábháilte agus slán agus iad sa tseirbhís.

Leithreas ceimiceach: Leithreas tirim a úsáideann ceimiceáin chun dramhaíl dhaonna a chóireáil.

Leithris in-mhúirínithe: Leithreas tirim a dhéileálann le dramhaíl dhaonna trí phróiseas bitheolaíoch ar a dtugtar múirín.

Luathbhlianta: Seirbhísí do leanaí lena n-áirítear cúram réamhscoile agus cúram d'aois scoile.

Guais: Foinse fhéideartha díobhála nó drochthionchair ar dhuine nó ar dhaoine.

Seirbhísí Allamuigh: Chun críche an doiciméid seo, is seirbhísí réamhscoile agus cúram aoise scoile iad seirbhísí allamuigh atá ag feidhmiú lasmuigh go hiomlán nó go substaintiúil agus ina léiríonn an limistéar lasmuigh an timpeallacht nádúrtha.

Iniompartha: Mír is féidir a bhogadh go héasca agus go sábháilte.

Inólta: Uisce óil a chomhlíonann na caighdeáin náisiúnta maidir le tomhaltas.

Áitreabh: Sainmhíníonn Rialacháin na Seirbhíse Luathbhlianta (2016) agus Clárú Seirbhísí Aois Scoile (2018)

“áitreabh”, mar rud a chuimsíonn ‘foirgneamh nó cuid d’fhoirgneamh, agus aon oifigí seachtracha, clós, gairdín nó talamh a bhaineann leis nó a mbaintear taitneamh as de ghnáth leis ina bhfuil an tseirbhís á seoladh nó ina bhfuil sé beartaithe í a sheoladh.’

Réamhscoil: Réamhscoil, grúpa súgartha, naíolann lae, crèche, cúram lae nó seirbhís chomhchosúil eile a fhreastalaíonn ar leanaí réamhscoile nach bhfuil 6 bliana d'aois bainte amach acu agus nach bhfuil ag freastal ar scoil aitheanta.

Rioscaí: An dóchúlacht go dtarlóidh dochar, contúirt nó fo-iarsmaí díobhálacha má nochtar do [ghuais](#).

Anailís Riosca agus Tairbhe: Comparáid idir na rioscaí féideartha a bhaineann le gníomhaíocht nó gné, agus a buntáistí féideartha.

Seirbhís Aois Scoile: Seirbhís luathbhlianta, grúpa súgartha, naíonra, crèche, cúram lae nó seirbhís chomhchosúil eile a fhreastalaíonn ar leanaí faoi bhun 15 bliana d'aois atá cláraithe i scoil a sholáthraíonn oideachas bunscoile nó iar-bhunscoile. Cuireann sé réimse gníomhaíochtaí ar fáil atá forbarthach, oideachasúil agus áineasa, a tharlaíonn lasmuigh d'uaireanta scoile, agus is é an príomhchuspóir atá leo aire a thabhairt do leanaí nuair nach mbíonn a dtuismitheoirí ar fáil, agus a gcuirtear an bunús rochtana orthu ar eolas go poiblí do thuismitheoirí agus do chaomhnóirí na leanaí.

Cobhsaí: Réad nó struchtúr atá socraithe go daingean agus nach dócha go mbogfaidh sé nó go dtabharfaidh sé slí.

Struchtúr: Foirgneamh, réad agus/nó tógáil shealadach nó bhuan atá déanta nó tógtha as codanna, agus a bhfuil cuspóir ar leith leis.

Foscadh: Áit shealadach nó bhuan a sholáthraíonn cosaint ó na heilimintí. Ba chóir go mbeadh foscadh oiriúnach don chuspóir agus ar fáil i gcás cásanna éagsúla aimsire. Ba cheart ceanglais shonracha maidir le deimhniú dóiteáin agus pleanáil le haghaidh foscadh a sheiceáil leis an údarás áitiúil i gcónaí.

Sealadach: Ní buan, maireann sé ar feadh tréimhse teoranta ama.

1

Réamhrá

Aithníonn Airteagal 31 de UNCRC ‘ceart an linbh chun scíthe agus fóillíochta, chun páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí súgartha agus áineasa atá oiriúnach dá aois agus chun páirt a ghlacadh go saor sa saol cultúrtha agus sna healaíona’ (UNCRC, 1989’).

I bhfianaise na ndeiseanna iomadúla a bhaineann le súgradh lasmuigh agus deiseanna saoirse, spáis agus ama, molann an Chigireacht do gach seirbhís machnamh a dhéanamh ar an gcaoi a n-úsáideann siad a spás lasmuigh, agus bearta a dhéanamh chun a chinntiú go mbíonn níos mó deiseanna ag leanaí am a chaitheamh lasmuigh. Ba chóir go mbeadh spásanna sa limistéar lasmuigh do réimse gníomhaíochtaí, spásanna inar féidir le páistí a bheith fuinniúil, spásanna suaimhneacha, spásanna le roinnt, spásanna le scíth a ligean, le hithe, spásanna stórála, spásanna idirthréimhseacha le haghaidh culaith agus bróga a chaitheamh, agus spásanna le bheith ann.

Aithníonn an Creatlach Cáilíochta agus Rialála go gcuireann timpeallachtaí lasmuigh ardchaighdeán gníomhaíochtaí agus deiseanna ar fáil do leanaí le haghaidh:

- aer úr
- fionnachtain
- suaimhneach (m.sh., limistéar ciúin, limistéar plandála)
- fuinneamh a scaoileadh (m.sh., ag imirt ruaig)
- aclaíocht choirp agus súgradh (m.sh., léimneach, dreapadóireacht)
- ag iniúchadh, ag gabháil do, agus ag triail leis an dúlra (m.sh., uisce, garraíodóireacht)
- mothúcháin a bhaineann le rioscaí a ghlacadh, foghlaim faoi riosca, agus foghlaim ó riosca, agus dúshlán a thabhairt dá gcumas féin laistigh de theorainneacha sábháilte.

1.1. Cuspóir agus Struchtúr an doiciméid seo

[Ceanglaítear ar sheirbhísí](#) luathbhlianta rochtain ar an aer úr a thairiscint go laethúil faoi Rialacháin 2016 agus 2018. Tá a fhios againn go bhfuil go leor soláthraithe ann atá ag oibriú a seirbhíse go hiomlán nó go substaintiúil lasmuigh faoi láthair. Forbairt níos déanaí in Éirinn is ea cur chuige cumaiscthe nó soláthar gan uaim, áit a mbíonn rochtain ag leanaí ar thimpeallachtaí laistigh agus lasmuigh ach go bhfuil béim ar níos mó ama a chaitheamh sa timpeallacht lasmuigh. Tá an doiciméad seo beartaithe go príomha chun treoir a thabhairt do na seirbhísí sin atá ag pleanáil, nó atá ag feidhmiú faoi láthair go hiomlán nó den chuid is mó lasmuigh, ach tá súil againn go mbainfidh gach soláthraí atá ag súil lena limistéir lasmuigh a fheabhsú leas as an doiciméad treorach seo. Beidh faisnéis níos mionsonraithe i leaganacha amach anseo do na soláthraithe sin atá ag oibriú seirbhísí cumaiscthe.

Beag beann ar an gcur chuige atá á ghlacadh maidir le soláthar seirbhísí, ceanglaítear ar gach seirbhís na ceanglais reachtacha a chomhlíonadh mar atá leagtha amach faoin Acht um Chúram Leanaí, 1991. Tá sonraí agus tacaíocht maidir le conas comhlíonadh rialála a chomhlíonadh leagtha amach sa [Chreatlach Cáilíochta agus Rialála \(QRF\)](#)² agus sa [chlár ríomhfhoghlama QRF](#)³. Tá an doiciméad seo deartha chun cur leis an QRF agus ba chóir an dá dhoiciméad a léamh i gcomhar le chéile.

Cuirfidh an doiciméad treorach seo treoir bhreise ar fáil do sheirbhísí luathbhlianta agus seirbhís á feidhmiú lasmuigh á hoibriú nó á beartú a chlárú. Is é cuspóir an doiciméid soiléiriú a thabhairt ar na ceanglais maidir le seirbhísí lasmuigh i ndáil leis na Rialacháin um Sheirbhísí Luathbhlianta (2016) agus/nó na Rialacháin um Chlárú Seirbhísí d'Aois Scoile (2018) mar a leagtar amach i gCuid 12 d'Acht na Gníomhaireachta um Leanaí agus an Teaghlach (2013).

Nóta: Is é atá sa cháipéis seo ná léirmhíniú Chigireacht Luathbhlianta Tusla ar na ceanglais maidir le seirbhísí lasmuigh mar atá leagtha amach i Rialacháin na Seirbhíse Luathbhlianta (2016) agus/nó na Rialacháin um Chlárú Seirbhísí d'Aois Scoile (2018). Tá na ceanglais seo leagtha amach i rialachán agus/nó bunaithe ar fhianaise a tógadh ó thaighde agus litríocht náisiúnta agus idirnáisiúnta a bhaineann le soláthar seirbhísí lasmuigh. Leagtar amach sa cháipéis seo na príomhriachtanais atá le comhlíonadh ag seirbhísí lasmuigh de réir Rialacháin na Luathbhlianta agus/nó na gCúram Scoile.

Sula dtosaíonn tú: Ar fud an doiciméid, úsáidimid hipearnasc agus leabharmharcanna ar roinnt focal nó frásaí atá faoi líne agus i [dtéacs gorm](#). Is hipearnasc an téacs gorm, agus is féidir rochtain a fháil ar an doiciméad céanna tríd an nóta fonóta. Agus tú ag léamh ar scáileán, cliceáil ar hipearnasc chun tuilleadh eolais a fháil faoin ábhar atá i gceist, mar shampla, d'fhéadfadh sé nasc a dhéanamh leis an téarma sa Ghluais Téarmaí. Nó d'fhéadfadh sé tú a thabhairt chuig suíomh gréasáin má tá rochtain ag do ghléas ar an idirlíon. Más mian leat cuardach a dhéanamh ar fhocal nó ar ábhar ar leith, is féidir leat é seo a dhéanamh trí úsáid a bhaint as an gcuardach nó as an bhfuinneog 'aimsigh'. Coinnigh síos an cnaipe 'Ctrl' agus ansin cliceáil an eochair 'F'. Nó is féidir leat dul chuig do bharra uirlisí agus cliceáil ar 'Eagar' agus an rogha 'Aimsigh' a roghnú ón roghchlár anuas.

Leagan Amach.

Tá an doiciméad leagtha amach in 8 alt:

Cuid 1 – Réamhrá

Leagtar amach sa chuid seo cuspóir an doiciméid agus cuirtear seasamh Chigireacht Luathbhlianta Tusla i láthair maidir leis na deiseanna atá ar fáil sa timpeallacht lasmuigh, cur chuige i leith riosca agus rannpháirtíocht tuismitheoirí.

Cuid 2: Clárú

Pléann an chuid seo le próisis agus ceanglais chlárúcháin agus cuireann sí treoir bhreise ar fáil maidir le hiarratais ar Athrú ar Chúins

2. <https://www.tusla.ie/services/preschool-services/early-years-quality-and-regulatory-framework/>

3. <https://www.tusla.ie/services/preschool-services/early-years-quality-and-regulatory-framework/quality-and-regulatory-framework-elearning-programm>

Cuid 3 - Rialachas

Tá faisnéis agus treoir sa chuid seo maidir leis an oiliúint agus an t-eolas is gá chun seirbhís lasmuigh a oibriú, agus leagtar amach sa chuid seo cúinsí foirne agus maoirseachta.

Cuid 4 - Sláinte, Leas agus Forbairt

Breithnítear sa chuid seo na ceanglais chun a chinntiú go gcomhlíontar riachtanais sláinte, leasa agus forbartha leanaí i seirbhís lasmuigh. Pléann sé súgradh, athrú clúdín agus úsáid an leithris, codladh agus scíth, trealamh agus ábhair, éadaí agus soláthar bia.

Cuid 5: Sábháilteacht

Pléitear roinnt cúrsaí sábháilteachta sa chuid seo, lena n-áirítear úsáid uirlisí, poill dóiteáin agus a chinntiú go gcoimeádtar caighdeáin sábháilteachta dóiteáin. Cuireann sé treoir ar fáil freisin maidir le bainistiú timpistí, gortuithe, gathanna feithidí, substaintí tocsaineacha, riaradh garchabhrach, agus dálaí aimsire agus soilsithe.

Cuid 6 – Áitreabh agus Áiseanna

Leagtar amach sa chuid seo treoir maidir le háitribh agus áiseanna, maidir le teorainneacha, spás, foscadh, téamh agus cóiríocht sláintíochta.

Cuid 7 - Conclúid Roinn 8: - Aguisíní

Áirítear leis seo uirlis mheasúnaithe riosca-sochair shamplach agus liosta acmhainní.

Leagtar amach réimsí téamacha cleachtais i rannóga éagsúla ar fud an doiciméid, ach tá sé tábhachtach go dtabharfaí aird ar an doiciméad iomlán ina iomláine. Tá go leor ceanglas clúdaithe go mion cheana féin sa Chreatlach Cáilíochta agus Rialála, ina léirítear an chaoi a ndéanfaidh an Chigireacht measúnú ar sheirbhísí le haghaidh chomhlíonadh na rialachán. Tá sé mar aidhm ag an dá dhoiciméad seo cáilíocht agus sábháilteacht na seirbhísí a chuirtear ar fáil do leanaí a chur chun cinn, bíodh siad ag freastal ar sheirbhísí laistigh nó lasmuigh.

1.2. Bainistiú Rioscaí i Soláthar Allamuigh

Léirigh taighde nuair a fhoghlaimíonn páistí, go mbogann siad ó rud atá eolach go rud nach bhfuil chomh cinnte, níos dúshlánaí, agus de ghnáth níos suimiúla ([Gill et al 2012](#)).⁴ Nuair a bhíonn páistí ag foghlaim trí shúgradh agus trí ghníomhaíochtaí foghlama a thionscnaíonn agus a threoraíonn páistí i dtimpeallacht lasmuigh, bíonn an ghluaiseacht seo thar a bheith suntasach agus éifeachtach. Deir taighdeoirí súgartha linn go minic go mbíonn daoine fásta ag déanamh beag is fiú de chumas leanaí riosca a bhainistiú ina súgradh agus ina bhfoghlaim. Tá a fhios againn freisin nuair a thugtar níos mó saoirse do leanaí ina súgradh agus ina bhfoghlaim, gur féidir leo botúin a dhéanamh, agus gur féidir timpistí a bheith mar thoradh air seo. Mar sin féin, aithníonn taighdeoirí ar nós Tim Gill, cé go bhfuil rioscaí ann, go bhfuil buntáistí suntasacha ann freisin agus gur féidir le timpeallachtaí lasmuigh a bheith ina n-áiteanna sábháilte do leanaí le himirt agus le foghlaim. E.B. Fuair [taighde](#) Sandseter⁵ ar leibhéil gortuithe i seirbhísí luathbhlianta lasmuigh san Iorua amach gur annamh a tharlaíonn gortuithe, agus gur beag a bhí i bhformhór acu agus nach raibh gá le cúram leantach ó phearsanra míochaine gairmiúil. Bhí gortuithe measartha agus tromchúiseacha an-annamh agus is minic a bhíonn siad mar thoradh ar thimpistí.

Ní mór do sholáthraithe a chinntiú go bhfuil na rioscaí in aon timpeallacht foghlama oiriúnach do na leanaí a fhreastalaíonn ar an tseirbhís, agus a n-aois agus a gcéim forbartha, a riachtanais chúraim agus a roghanna agus a roghanna féin á gcur san áireamh. Fáiltíonn Cigireacht Luathbhlianta Tusla roimh chur chuige go leor soláthraithe seirbhísí lasmuigh a ghlacann cur chuige dearfach maidir le riosca a bhainistiú. Tá an cur chuige dearfach agus cothrom seo i leith riosca bunaithe ar na prionsabail seo a leanas; tá súgradh lasmuigh ríthábhachtach do fholláine agus d'fhorbairt iomlánaíoch leanaí; an sprioc.

4. <https://dera.ioe.ac.uk/8625/1/00942-2008DOM-EN.pdf>

5. https://www.researchgate.net/publication/313481413_Injuries_in_Norwegian_Early_Childhood_and_Care_

ní hionann eispéiris agus deiseanna lasmuigh a sholáthar do leanaí agus gach riosca a dhíchur; ceadaíonn cur chuige cothrom i leith na rioscaí agus na buntáistí a bhaineann le deiseanna súgartha agus foghlama lasmuigh bainistíocht rioscaí agus guaiseacha fíor sa timpeallacht lasmuigh, agus gan srian ná teorannú a chur ar eispéiris agus ar dheiseanna súgartha agus foghlama an linbh.

‘Is gníomh cothromaíochta é bainistíocht riosca idir deiseanna foghlama agus súgartha, agus sábháilteacht – nó ar bhealach eile, idir rioscaí agus buntáistí’

(Gill 2016).⁶

Cuidíonn fianaise idirnáisiúnta agus dea-chleachtas amhail an fhianaise a fhaigheann tacaíocht ó Chigireacht Cúraim na hAlban, Play England, agus Play Scotland linn a thuiscint go gciallódh cur chuige níos cothroime i leith riosca bogadh ar shiúl ó chur chuige atá drogallach riosca a sheachaint i leith súgartha agus foghlama amuigh faoin aer, agus i dtreo samhail riosca-sochair níos iomlánaíche. Cuireann cur chuige riosca-sochair cothromaíocht chun cinn idir sábháilteacht, riosca agus dúshlán i dtimpeallachtaí súgartha agus foghlama lasmuigh agus cabhraíonn sé le timpeallacht thacúil a chruthú inar féidir le leanaí óga súgradh go saor agus go sábháilte lasmuigh. Oibríonn modhanna measúnaithe riosca-sochair is fearr nuair a bhíonn aithne ag baill foirne sna seirbhísí ar gach leanbh mar dhuine aonair. Ciallaíonn sé seo gur féidir leis an bhfoireann tacú le gach leanbh chun rochtain shábháilte a fháil ar an timpeallacht lasmuigh, agus go dtugtar dearbhú do leanaí go bhfuil formhór na ngníomhaíochtaí agus na ngnéithe sa timpeallacht laistigh dá gcumas, ach go gcuirfidh cuid acu dúshlán rompu a gcuid scileanna fisiciúla agus muinín a fhorbairt tuilleadh. Ba chóir do sholáthraithe agus do bhaill foirne leanaí a áireamh sa phróiseas measúnaithe riosca-sochair, toisc gur féidir leis seo iad a chumhachtú chun roghanna agus cinntí sábháilte a dhéanamh ina dtimpeallachtaí súgartha agus foghlama.

Chun cur chuige dearfach a chothú i leith cothromaíocht a bhaint amach idir rioscaí agus

sochair, tá teimpléad samplach Measúnaithe Riosca agus Tairbhe (Aguisín 1) forbartha ag an gCigireacht ar féidir le seirbhísí é a oiriúnú agus a úsáid chun rioscaí agus sochair ghníomhaíochtaí agus gnéithe ina dtimpeallacht lasmuigh a mheas agus a chothromú. Ina theannta sin, ar fud an doiciméid seo, roinnfidimid faisnéis maidir le cothromaíocht a bhaint amach idir rioscaí agus cúrsaí sábháilteachta i ngach gné den oibriú lasmuigh. Chomh maith leis sin, beimid ag díriú ar fhreagracht sholáthraithe seirbhíse a chinntiú go ndéantar gach beart réasúnta chun sláinte, sábháilteacht agus leas leanaí a chosaint agus timpeallacht á soláthar laistigh agus lasmuigh, áit ar féidir le gach leanbh súgradh, foghlaim agus forbairt go dtí a lánacmhainneacht.

1.2. Rannpháirtíocht le tuismitheoirí agus caomhnóirí

Tá rannpháirtíocht leanúnach le tuismitheoirí agus caomhnóirí riachtanach chun go n-éireoidh le haon tseirbhís luathbhlianta. I seirbhís lasmuigh, tá sé ríthábhachtach go dtuigeann tuismitheoirí éiteas na seirbhíse agus an cur chuige i leith súgartha agus foghlama atá á éascú agus go dtacaíonn siad leis. Trí oibriú i gcomhpháirtíocht le tuismitheoirí, beidh tuiscint níos fearr ag tuismitheoirí ar fhoghlaim agus ar fhorbairt a linbh laistigh den tseirbhís agus go mbraithfidh leanaí mothú níos fearr slándála agus muintearais. D’fhéadfadh samplaí de chomhpháirtíocht le tuismitheoirí i gcleachtas a bheith i gceist:

- Tabhair cuireadh do thuismitheoirí am a chaitheamh lasmuigh chun páirt a ghlacadh i seirbhís a bpáistí agus tuiscint níos fearr a fháil ar an tseirbhís i mbun gnímh.
- Roinn faisnéis le tuismitheoirí faoi na buntáistí a bhaineann le soláthar lasmuigh, agus súgradh contúirteach agus eachtrúil, sula dtosaíonn a bpáistí ar an tseirbhís, agus fad is a bhíonn siad ag freastal.
- Roinn acmhainní a dhoimhníonn tuiscint tuismitheoirí ar chur chuige lasmuigh agus a chuidíonn leo tacú le taitneamh leanúnach a linbh as am a chaitheamh lasmuigh agus deiseanna chun amchaitheamh nuair a bhíonn siad sa bhaile.

6. Gill, Tim 2016: Cothromaíocht a bhaint as rioscaí agus buntáistí i bhfoghlaim agus súgradh lasmuigh – Lá Seomra Ranga Allamuigh sa RA & in Éirinn

2 | Clárú

2.1. Seirbhís Luathbhlianta Allamuigh a Chlárú

Tá iarratas ar chlárú seirbhíse luathbhlianta forordaithe sa reachtaíocht. Ní mór do sholáthraithe seirbhíse ionchasacha an próiseas iarratais clárúcháin a chomhlánú sula bhféadfaidh aon leanaí freastal. Is ceanglas dlíthiúil é ar gach seirbhís a bhfuil sé beartaithe aici feidhmiú iarratas a chur isteach faoi alt 58D (2) d'Acht na Gníomhaireachta um Leanaí agus an Teaghlach 2013, 3 mhí ar a laghad sula bhfuil sé beartaithe aici tosú ag feidhmiú, nó 21 lá sula bhfuil sé beartaithe seirbhís shealadach a oibriú.

Mar is amhlaidh le gach iarratas, féadfaidh soláthraí ionchasach a bhfuil sé beartaithe aige a sheirbhís luathbhlianta a oibriú lasmuigh iarratas a dhéanamh chuig Cigireacht Luathbhlianta Tusla tríd an [tairseach iarratais chlárúcháin](#) chun a seirbhís beartaithe a chlárú agus a oibriú. Caithfidh seirbhísí a oibríonn lasmuigh cloí le ceanglais fhorordaithe dóiteáin agus pleanála a chomhlíonadh agus dá bhrí sin, ní mór do dhaoine aonair atá ag beartú seirbhís a oibriú lasmuigh dul i dteagmháil le [ranna pleanála agus dóiteáin](#)⁷ a n-údarás áitiúil chun a gceanglais maidir leis na ceanglais seo a chinneadh agus ní mór dóibh cloí le haon choinníollacha a bhaineann le deonú pleanála nó deimhniú sábháilteachta dóiteáin. Ní mór do sholáthraithe seirbhísí lasmuigh 'deimhniú comhlíontachta ar [chríochnú](#)'⁸ ó dhuine inniúil a chur isteach ina bhfuil tagairt shonrach do sholáthar seirbhíse lasmuigh. Mar is amhlaidh le gach iarratas clárúcháin réamhscoile, nuair a fhaightear an doiciméadacht riachtanach go léir, is é an chéad chuid eile den phróiseas réamhcheadaithe ná 'Cigireacht Oiriúnachta don Chuspóir'.

Áirítear leis na ceanglais bhreise seo a leanas:

- Chun críocha clárúcháin, tá soláthraithe seirbhísí lasmuigh freagrach as teorainn na n-áitreabh a shainiú, go háirithe nuair atá siad i bhforaois/limistéar tuaithe. Tá líníocht/léarscáil den limistéar lasmuigh ina n-aithnítear na teorainneacha, agus gach ceann de na struchtúir ar an láthair, ag teastáil. Ba chóir go n-aithneofaí sa líníocht seo aon limistéir a d'fhéadfadh a bheith ina riosca amhail uisce, foraois, limistéir phoiblí srl. Má théann iarratas clárúcháin réamhscoile ar aghaidh chuig Cigireacht Oiriúnachta don Chuspóir, iarrfar ar an iarratasóir a léiriú conas a bheartaíonn siad na rioscaí seo a bhainistiú.
- Ba chóir go mbeadh struchtúr amháin nó níos mó le haghaidh foscaidh ag gach seirbhís lasmuigh, agus ní mór rochtain a bheith ar chóiríocht sláintíochta oiriúnach agus leordhóthanach ar an láthair. Ní mór gach struchtúr sealadach agus buan a bheith oiriúnach don chuspóir. Féach ar [Chuid 6.3](#) le haghaidh tuilleadh eolais faoi riachtanais spáis.
- Ní mór do sholáthraithe pleananna urláir a sholáthar freisin d'aon struchtúr (nó struchtúir) ar an láthair. Ba chóir go leagfadh an plean seo amach gach seomra (más mó ná ceann amháin sa struchtúr) agus ba chóir go sonrófaí toisí an struchtúir ann. Ba chóir cuspóir an struchtúir a lua go soiléir sa phlean (m.sh., bloc sláintíochta, foscadh).
- Ní mór rochtain a bheith ar chumhacht, soilsiú, uisce agus séarachas ar an láthair sula ndéantar cigireacht Oiriúnachta don Chuspóir.
- Mar is amhlaidh le gach seirbhís, ní mór do sheirbhísí lasmuigh rochtain a sholáthar ar uisce reatha bogthe/te agus fuar le haghaidh níos áineálacha agus críocha sláintíochta. Ní mór uisce inólta a bheith ar fáil.

7. https://www.tusla.ie/uploads/content/Fire_and_Planning_Requirements_for_Early_Years_Services_ReRegistration_final.pdf

8. <https://www.tusla.ie/services/preschool-services/elearning-webinars-and-resources/resources/>

Ní mór áiseanna oiriúnacha a chur san áireamh chun freastal ar na ceanglais maidir le stóráil, ullmhú agus/nó cócaireacht bia. I gcás ina soláthraíonn an tseirbhís bia, ní mór teagmháil a dhéanamh leis an Oifigeach Sláinte Comhshaoil áitiúil chun na ceanglais ábhartha maidir le soláthar bia a chinneadh.

- Ní mór fianaise a sholáthar ar árachas leordhóthanach chun feidhmiú.

Mar is amhlaidh le gach cineál seirbhíse, tá an Ráiteas Cuspóra agus Feidhme ag teastáil le linn clárúcháin. Is doiciméad rithábhachtach é seo le haghaidh measúnaithe ag feidhmeanna clárúcháin agus oibríochta araon. Déanann an Oifig Chlárúcháin measúnú air ar dtús lena chinntiú go bhfuil sé oiriúnach don chineál sonrach iarratais. I gcás iarratais réamhscoile, féadfar athbhreithniú a dhéanamh air ag an gcigireacht Oiriúnachta don Chuspóir agus ag cigireachtaí ina dhiaidh sin lena chinntiú go bhfuil sé comhsheasmhach leis an tseirbhís lasmuigh atá á soláthar. Ní mór don Ráiteas Sábháilteachta don tseirbhís an cineál soláthair seirbhíse a léiriú agus an chaoi a bhfuil sé beartaithe ag an soláthraí seirbhíse freagairt d'aon rioscaí nó guaiseacha a shainaithnítear mar thoradh air sin.

1.1. Iarratas ar Athrú ar Chúinsí

Féadfaidh seirbhís réamhscoile atá ann cheana iarratas um Athrú ar Chúinsí a chur isteach chun feidhmiú lasmuigh mar shíneadh ar a soláthar seirbhíse faoi dhíon reatha. Breithneofar sna cigireachtaí Oiriúnachta don Chuspóir aon tionchair dhiúltacha a d'fhéadfadh a bheith ar an tseirbhís faoi dhíon freisin. Ní mór don Ráiteas Sábháilteachta don tseirbhís aon rioscaí féideartha ó spásanna comhroinnte a léiriú agus ba cheart aon tionchair dhiúltacha ar an tseirbhís atá ann cheana a mhionsonrú. I gcás iarratais réamhscoile, déanfar measúnú breise air seo san Iniúchadh ar Oiriúnacht don Chuspóir. Cuirfear na critéir shonracha seo a leanas san áireamh freisin:

- Tá spás urláir soiléir leordhóthanach ag teastáil chun freastal ar riachtanais oibre, súgartha agus gluaiseachta na bpáistí uile atá ag freastal ar an tseirbhís.
- Tásoláthar leordhóthanach sláintíochta, 'éadaí agus buataisí', foscaidh, scíthe agus itheacháin ann.
- Aontionchair fhéideartha ar shúgradh lasmuigh don soláthar seirbhíse atá ann cheana féin

Cé nach bhfuil aon cheanglais spáis rialála ann faoi láthair do limistéir lasmuigh, tá ceanglais spáis shoiléire ann le haghaidh gníomhaíochtaí scíthe/súgartha a bheidh i bhfeidhm. Ní mór don soláthraí a thaispeáint conas is féidir na seirbhísí laistigh agus lasmuigh a reáchtáil ag an am céanna gan tionchar diúltach a bheith ag ceachtar seirbhís ar an spás ná ar na háiseanna (amhail áiseanna sláintíochta agus codlata) atá ar fáil do leanaí sa tseirbhís eile. Féach ar 6.3 le haghaidh tuilleadh eolais faoi riachtanais spáis

3 | Rialachas

3.1. Bonn oiliúna agus eolais atá riachtanach chunseirbhís lasmuigh a oibriú

Ní mór do sholáthraithe cláraithe beartais, nósanna imeachta agus ráitis a fhorbairt, a chur i bhfeidhm agus a athbhreithniú atá oiriúnaithe dá gcineál seirbhíse. Déanfaidh beartais agus nósanna imeachta caighdeánú ar chur chuige na seirbhíse maidir le dea-chleachtas a chur i bhfeidhm agus comhlíonadh na rialachán a chinntiú. Ní mór do gach seirbhís athbhreithniú a dhéanamh ar cháilíocht agus ar shábháilteacht an tsoláthair chúraim uair sa bhliain ar a laghad. Is measúnú foirmiúil ar an tseirbhís é an t-athbhreithniú, lena n-áirítear a beartais, a nósanna imeachta agus a ráitis, agus é mar aidhm athruithe a dhéanamh más gá.

Tá beartais agus teimpléid samplacha ar fáil [anseo](#)⁹ mar aon le [treoir](#)¹⁰ maidir le beartais, nósanna imeachta agus ráitis a fhorbairt.

Tá gá le hoiliúint agus maoirseacht leanúnach chun a chinntiú go dtuigtear agus go gcloítear le beartais agus nósanna imeachta a bhaineann le hoibriú seirbhíse lasmuigh. Ba cheart machnamh a dhéanamh ar cibé an bhfeabhsódh sé soláthar seirbhísí dá gcuirfí scileanna ar fáil don fhoireann, nó dá gcuirfí oiliúint orthu. Ba cheart go n-áireofaí san ionduchtú eolas a chur ar leagan amach na seirbhíse, ar chumais agus ar riachtanais na leanaí atá ag freastal, agus ar na próisis bainistíochta riosca atá i bhfeidhm.

Ní mór do sholáthraithe cláraithe a chinntiú go bhfuil gach ball foirne soiléir faoina ról agus a bhfreagrachtaí maidir le deiseanna agus eispéiris súgartha lasmuigh ardchaighdeáin a sholáthar do na leanaí a fhreastalaíonn ar an tseirbhís, agus aon cheanglais sábháilteachta

a bhaineann lena ról. Tá treoir shoiléir ag teastáil ó bhaill foirne maidir lena ról agus a bhfreagrachtaí i bpleanáil curaclaim, agus maidir lena chinntiú go ndéantar maoirseacht, tacaíocht agus rannpháirtíocht chuí ar na páistí agus iad sa tseirbhís.

Ba cheart go ndéanfaí iarracht i bpróisis earcaíochta a chinntiú go bhfuil an fhoireann oiriúnach agus inniúil, agus riachtanais na leanaí agus an timpeallacht ina bhfuil an tseirbhís ag feidhmiú á gcur san áireamh.

3.2. Riachtanais foirne agus maoirseachta

Ní mór do sholáthraithe seirbhíse a chinntiú go bhfuil líon leordhóthanach foirne ar fáil i gcónaí chun freastal ar riachtanais na leanaí atá ag freastal. Ní mór a chinntiú le linn pleanáil uainchláir go bhfuil leibhéil foirne leordhóthanacha i bhfeidhm agus aird á tabhairt ar riachtanais na leanaí a bheidh i láthair, na gníomhaíochtaí a mbeidh siad páirteach iontu agus leagan amach agus riachtanais mhaoirseachta na n-áitreabh agus an ghrúpa.

Agus leibhéil foirne chuí á mbunú, ba cheart fachtóirí amhail leagan amach, gaireacht leithris, deiseanna le haghaidh súgartha contúirteach agus eachtrúil, agus riachtanais na leanaí uile sa tseirbhís a chur san áireamh. Cé go gcaithfidh gach seirbhís a chinntiú go gcloítear le cóimheasa íosta daoine fásta le leanaí, b'fhéidir go mbeadh gá leis an duine atá i gceannas a chinntiú go bhfuil daoine fásta breise ag obair leis na leanaí ag brath ar an áitreabh, an leagan amach, na teorainneacha, na bealaí isteach agus amach, na gníomhaíochtaí agus riachtanais na leanaí sa tseirbhís.

9. <https://www.tusla.ie/services/preschool-services/early-years-quality-and-regulatory-framework/sample-policies-and-templates/>

Is riachtanas é maoirseacht a dhéanamh ar leanaí de réir radhairc agus fuaime i ngach seirbhís luathbhlianta. Mar a luadh cheana, is féidir le seirbhísí lasmuigh a bheith ina dtimpeallachtaí sábháilte, agus tá a fhios againn go bhfuil go leor soláthraithe ag feidhmiú le cóimheasa níos fabhraí idir daoine fásta agus leanaí. Soláthraíonn cóimheasa níos ísle idir daoine fásta agus leanaí maoirseacht níos gníomhaí a fheabhsaíonn cumas na foirne riosca a aithint agus freagairt dó. D'fhéadfadh na ceanglais maidir le maoirseacht ghníomhach a bheith níos suntasaí i seirbhísí lasmuigh ina mbíonn leanaí páirteach i súgradh níos gníomhaí agus níos contúirtí agus ag amanna amhail nuair a bhíonn leanaí nua agaistriú isteach sa tseirbhís agus ag éirí eolach ar na teorainneacha a leagann an tseirbhís síos. Ní mór suíomh na foirne a chur san áireamh chun go mbeidh siad in ann breathnóireacht, páirt a ghlacadh agus freagairt nuair is gá. Beidh tionchar ag eolas na foirne ar an leagan amach agus ar na limistéir a chuireann níos mó dúshlán roimh leanaí ar shuíomh na foirne lasmuigh. I roinnt seirbhísí nó le linn gníomhaíochtaí áirithe, agus ag brath ar thoradh measúnaithe riosca, b'fhéidir go mbeadh sé oiriúnach smaoineamh ar roinnt daoine fásta a shannadh le haghaidh maoirseachta agus daoine fásta eile le haghaidh súgartha agus comhrá. I gcás seirbhísí a bhfuil clár cumaisc á oibriú acu ina mbíonn leanaí ag bogadh go saor idir an timpeallacht laistigh agus lasmuigh, ní mór aird a thabhairt ar mhaoirseacht na leanaí. Ba chóir don fhoireann a bheith ar an eolas i gcónaí faoi shuíomh leanaí agus córas a bheith acu chun monatóireacht a dhéanamh ar leanaí agus iad ag bogadh. Nuair a bhíonn páistí saor chun bogadh idir timpeallachtaí, bíonn maoirseacht ag teastáil sa dá thimpeallacht. Moltar prótacal sonracha ina leagtar amach bearta chun gluaiseacht shábháilte leanaí a chinntiú agus ina sonraítear ról agus freagrachtaí na foirne i ndáil leis seo.

Aithnítear gur cheart do sheirbhísí luathbhlianta áiteanna a chur ar fáil do leanaí ar féidir leo dul leo féin. Tá sé tábhachtach freisin cothromaíocht a choinneáil idir an gá atá le maoirseacht dhlúth agus meas ar ghníomhaireacht leanaí agus neamhspleáchas a fhorbairt. Agus na tosca seo á gcoinneáil san áireamh, tá sé tábhachtach go ndéanann an fhoireann maoirseacht ghníomhach ar na páistí atá faoina gcúram — fiú nuair a bhíonn siad i spásanna atá deartha le haghaidh am ciúin, le haghaidh tearmann ón ngrúpa, nó ar mian leo súgradh go neamhspleách. Is éard atá i gceist le maoirseacht ghníomhach dhíreach ná go n-úsáideann an fhoireann a n-eolas ar chumais gach linbh chun a réamh-mheas cad a d'fhéadfadh tarlú agus chun páirt a ghlacadh nuair is gá.

Tá cumarsáid agus comhoibriú idir bhaill foirne ríthábhachtach chun a chinntiú go ndéantar maoirseacht shábháilte ar leanaí. Tá sé tábhachtach feacht leanúnach a bheith ann maidir le suíomh comhghleacaithe agus leanaí eile, mar shampla má tá leanbh ag aistriú faoi chúram ball foirne eile, nuair atá an fhoireann nó na leanaí ag fágáil limistéir, nó nuair atá leanaí ag gluaiseacht faoi shaoirse idir na timpeallachtaí laistigh agus lasmuigh.

Ba cheart measúnú riosca-sochair a dhéanamh chun pleanáil a dhéanamh le haghaidh maoirseachta cuí sa spás lasmuigh agus fachtóirí amhail aois, céim agus riachtanais na bpáistí lena n-áirítear úsáid an leithris, an teorainn fhisiciúil atá i bhfeidhm, leibhéil foirne agus maoirseachta, agus an aimsir á gcur san áireamh.

Tá tuilleadh [treorach](#)¹¹ ar fáil laistigh de 'Roinn 2; Sábháilteacht' sa Chreatlach Cáilíochta agus Rialála maidir le Rialachán 27 – Maoirseacht

10. <https://www.tusla.ie/services/preschool-services/early-years-quality-and-regulatory-framework/>

4 | Sláinte, Leas agus Forbairt

Is é freagracht an tsoláthraí cláraithe compord leanaí a chinntiú agus a riachtanais chúraim agus foghlama aonair a chomhlíonadh amuigh faoin aer. Tá sé tábhachtach machnamh a dhéanamh ar an gcineál gníomhaíochtaí agus deiseanna a chuireann an timpeallacht lasmuigh ar fáil agus a chinntiú go bhfuil dóthain trealaimh, ábhar agus spáis ann do leanaí chun taitneamh a bhaint as a súgradh agus páirt a ghlacadh ann go sábháilte.

Is í an fhreagracht atá ar an soláthraí cláraithe sa deireadh spás sábháilte cuí a sholáthar chun freastal ar riachtanais líon agus aoisghrúpa na leanaí atá ag baint úsáide as an tseirbhís agus na gníomhaíochtaí súgartha atá á gcur ar fáil chun freastal ar a bhforbairt iomlánaíoch (féach freisin ar Chuid 6.3 le haghaidh tuilleadh eolais faoi riachtanais spáis).

Mar atá i gcás na timpeallachta foghlama faoi dhíon, ba cheart réimsí spéise a thacaíonn le súgradh, fiosracht agus foghlaim leanaí a ionchorprú sa timpeallacht chúraim agus foghlama luathbhliantúil lasmuigh. Ba chóir go dtacódh leagan amach nó dearadh na timpeallachta lasmuigh le leanaí imirt leo féin agus i ngrúpaí beaga agus na timpeallachta lasmuigh le leanaí imirt leo féin agus i ngrúpaí beaga agus móra. Ba chóir spásanna compordacha feistithe a chur ar fáil do leanaí agus do dhaoine fásta le suí agus le scíth a ligean, áit a dtacaítear le hidirghníomhaíochtaí agus caidrimh dhearfacha.

4.1. Cleachtas Cuimsitheach

Caithfidh timpeallachtaí luathbhlianta lasmuigh iarracht a dhéanamh spásanna a chruthú atá cuimsitheach agus fáilteach do gach leanbh. Is féidir limistéir agus spásanna lasmuigh a chruthú a thugann deiseanna do gach leanbh, beag beann ar a gcumas, chun dul i ngleic leis an timpeallacht nádúrtha. D'fhéadfadh go mbeadh dromchlaí níos daingne ar nós féar nó deic ag teastáil ó roinnt leanaí má úsáideann siad cathaoir rothaí, ach ba cheart do sholáthraithe cláraithe an timpeallacht a phleanáil go cúramach ionas go mbraitheann gach leanbh san áireamh, seachas limistéir ar leithligh a bheith ann do roinnt leanaí. Ba cheart do sholáthraithe a áirithiú go bhfuil conairí agus siúlbealaí inrochtana agus go bhfuil grádáin inbhainistithe acu do gach leanbh. Trí leibhéil éagsúla a chruthú laistigh den timpeallacht lasmuigh, is féidir le gach leanbh, lena n-áirítear iad siúd a bhfuil riachtanais fhisiciúla acu nó atá i gcathaoireacha rothaí, rochtain a fháil ar an timpeallacht nádúrtha go héasca. Tá sé tábhachtach go mbeadh limistéir chiúine ar fáil do leanaí a bhfuil riachtanais chéadfacha nó éisteacha acu. Is féidir le hoibriú leis na dúile atá sa timpeallacht cheana féin agus iad seo a fheabhsú le plandáil, boladh, scáth, solas, uigeacht agus dath tacú le riachtanais chéadfacha leanaí.

4.2. Deiseanna le haghaidh Súgartha Rioscaí agus Eachtrúla

Aithnítear go soláthraíonn súgradh do leanaí amuigh faoin aer deiseanna uathúla le haghaidh súgartha dúshlánaí, ar a dtugtar 'súgradh contúirteach' nó 'súgradh an-chorraitheach' go minic. Ba chóir tacú le súgradh contúirteach, eachtrúil agus dúshlánach agus é a chur chun cinn i gcónaí ach amháin i gcás ina n-aithnítear saincheisteanna nach féidir a bhainistiú go sábháilte sa phróiseas measúnaithe riosca. Cé go n-aithneofar rioscaí agus guaiseacha sa phróiseas measúnaithe riosca, ní mór don timpeall

leibhéal éagsúil riosca a sholáthar do gach leanbh bunaithe ar a n-aois, a gcéim forbartha, a roghanna agus a sainroghanna, agus ní féidir leis seo a bheith saor ó riosca. Ceanglaítear súgradh rioscaí sa litríocht le mothú folláine níos fearr a eascraíonn as mothú máistreacht, féinmhuinín atá ag fás agus neamhspleáchas agus aithnítear súgradh lasmuigh as na deiseanna atá ann le haghaidh súgartha rioscaí agus forbartha fisiciúil ar bhealach nach féidir le timpeallacht faoi dhíon a íoc.

D'aithin Sandseter (2021) seacht gcatagóir de shúgradh contúirteach lena n-áirítear súgradh le hairde, luas, súgradh garbh agus corraitheach, uirlisí contúirteacha, eilimintí/suíomhanna contúirteacha, súgradh in áit a bhfuil leanaí as radharc na ndaoine fásta, agus súgradh ionadaíoch nuair a bhíonn leanaí ag breathnú ar leanaí eile ag gabháil do ghníomhaíochtaí súgartha spreagúla. Is príomhghnéithe de chur chuige oideolaíoch súgartha lasmuigh do leanaí luathbhlianta iad breithiúnas, scileanna chun tacú le rioscaí a ghlacadh, mothúcháin áthais, sonais agus ratha.

4.3. Athrú Clúidín agus Leithreas

I gcás seirbhísí réamhscoile, fanann na ceanglais maidir le hathrú naipcíní agus leithris mar a leagtar amach sna Rialacháin um Sheirbhís Luathbhlianta (2016) mar a chéile i gcás seirbhísí lasmuigh. Ní mór áiseanna sláintíochta agus áiseanna athraithe naipcíní leordhóthanacha agus oiriúnacha a bheith ann do leanaí. Is é an riachtanas go mbeadh stáisiún athraithe clúidín amháin ar fáil do gach 11 leanbh atá i clúidín. Caithfidh príobháideacht agus dínit gach linbh a bheith san áireamh sa limistéar athraithe clúidín. I gcás seirbhísí a oibríonn lasmuigh, ní mór don soláthraí cláraithe compord leanaí a chinntiú, go háirithe le linn aimsire fuair. Ba chóir go mbeadh an limistéar sláintíochta agus/nó an limistéar athraithe clúidín te go leor le go bhféadfaidís naipcíní a athrú, nó na héadaí a bhaint díobh agus iad a choigeartú ag teocht chompordach. Ní mór do sholáthraithe gach beart réasúnta a dhéanamh lena chinntiú nach mbíonn leanaí fuar ná míchompordach le linn an ama seo. Ó am go ham, b'fhéidir go mbeadh ar leanaí dul chuig an leithreas lasmuigh nó go roghnódh siad déanamh amhlaidh. Má tharlaíonn sé seo, ba chóir go mbeadh an chiall choiteann i réim:

- Ba chóir leanaí a threorú i gcónaí chuig an leithreas ar an láthair agus a spreagadh chun an leithreas sin a úsáid ar an gcéad dul síos.
- Caithfidh an tseirbhís a bheith aireach ar na himpleachtaí comhshaoil agus rialaithe ionfhabhtaithe má théann leanbh chuig an leithreas lasmuigh. Ba cheart cur chuige Gan Rian a Fhágáil a spreagadh.
- D'fhéadfadh tionchar a bheith ag úsáid an leithreas amuigh faoin aer ar phríobháideacht agus ar dhínit leanaí, agus ar phríobháideacht agus ar dhínit daoine fásta.
- Má théann leanbh chuig an leithreas lasmuigh, lean na cleachtais sláinteachais agus rialaithe ionfhabhtaithe is fearr chun déileáil leis an gceist. Cuir an leanbh ar a shuaimhneas agus cuir i gcuimhne dóibh gur fearr an leithreas ar an láthair a úsáid nuair a bhíonn go leor páistí ag roinnt an spáis.

4.4. Freastal ar riachtanais codlata agus scíthe leanaí lasmuigh

Ní mór áiseanna oiriúnacha a sholáthar do leanaí atá ag úsáid seirbhís réamhscoile a oibríonn lasmuigh, áiseanna a thacaíonn lena riachtanais aonair maidir le codladh agus scíth. Ba chóir go mbeadh an limistéar codlata/scíthe compordach, faoi chosaint, agus áisiúil le haghaidh scíthe agus codladh. Ní mór soláthar codlata a bheith i gcomhréir le ceanglais Tusla maidir le húsáid cliabhán/leapaí urláir/mataí do ghrúpaí aoise ar leith, mar atá leagtha amach i dtreoir Tusla maidir le soláthar codlata. Ní mór aird chuí a thabhairt ar an gcineál leapa atá i gceist, ar chineálacha foscadh inghlactha, ar shrianta a bhaineann leis an aimsir maidir le codladh amuigh faoin aer, ar éadaí oiriúnacha lasmuigh, ar stóráil agus ar níochán, agus ar thriomú leapa. Nuair a bhíonn páistí ina gcodladh amuigh faoin aer, ní mór mataí agus tochtaí a bheith uiscédhíonach agus éasca le glanadh.

Caithfear maoirseacht a dhéanamh ar leanaí atá ina gcodladh i gcónaí. Tá gá le leibhéil foirne chuí chun a chinntiú go bhfuil sé seo i bhfeidhm. Ba chóir go

mbeadh scáth ar an limistéar codlata
chun tacú le leanaí codladh go
compordach. Ba chóir aird a thabhairt ar
a chinntiú gur féidir solas geal a bhac
agus nach gcodlaíonn leanaí i solas
díreach na gréine. Ní mór
bealach a bheith ann chun teocht an aeir
a rialú sa chaoi is nach rachaidh sé thar
20°C lena chinntiú nach mbeidh leanaí
ag ag éirí róthe nó rófhuar
nuair a thiteann an teocht. Ní mór do
sholáthraithe gach beart réasúnta a
dhéanamh lena chinntiú nach mbíonn leanaí
atá ina gcodladh fuar ná míchompordac

Molann an [HSE¹²](#) go dtosaíonn drochthionchar sláinte na haimsire fuair ag teochtaí 4-8°C (39 - 46°F) nó faoina bhun, dá bhrí sin níor cheart do leanaí codladh amuigh faoin aer nuair a shroicheann teochtaí an aeir chomhthimpeallaigh na leibhéil seo, fiú agus éadaí agus leapachas inslithe orthu.

Ba cheart go léireodh polasaí codlata sábháilte na seirbhíse dea-chleachtas i socruithe codlata lasmuigh. Ba cheart go mbeadh teimpléad oiriúnach seiceála codlata san áireamh sna nósanna imeachta a shainaithníonn cúinsí nuair nach ceart codladh amuigh faoin aer m.sh., teochtaí te/fuar an-mhóra, stoirmeacha/báisteach agus gaoth.

Tá oiriúnacht ámóga do leanaí níos sine á breithniú go gníomhach ag an gcigireacht.

4.5. Trealamh agus Ábhair

Ba chóir don soláthraí cláraithe a chinntiú go bhfuil dóthain ábhar agus acmhainní ar fáil chun tacú le foghlaim agus forbairt leanaí nuair a bhíonn siad amuigh faoin aer. Ba chóir béim a leagan ar sholáthar ábhar súgartha, foghlama agus cruthaitheachta nádúrtha/in-athchúrsáilte. Mar shampla, adhmaid, cloch, láib, crainn, lomáin, locháin, plandáil, limistéir tochairte, cnoic, tolláin, cistin láibe, limistéir cheoil, agus spásanna cruthaitheacha. Ba chóir go mbeadh réimse ábhar nádúrtha agus/nó saorga san áireamh i dtrealamh agus in ábhair sa timpeallacht lasmuigh a thacaíonn le forbairt agus folláine iomlánaíoch leanaí. Ní mór trealamh a chothabháil, a ghlanadh agus a sheiceáil agus a bhaint má tá sé damáiste nó caite.

Ba chóir go mbeadh suíocháin do leanaí agus do dhaoine fásta sa limistéar lasmuigh buan agus deartha lena n-úsáid i limistéir lasmuigh. Is féidir meascán d'ábhair nádúrtha amhail lomáin/stumpaí crann, cathaoireacha marthanacha agus binsí a bheith i gceist le suíocháin. Má úsáidtear cúisíní agus pluideanna, ba chóir iad a ní go rialta agus a stóráil nuair nach bhfuil siad in úsáid.

4.6. Éadaí Oiriúnacha

Caithfidh leanaí agus baill foirne mothú compordach nuair a bhíonn siad amuigh faoin aer, fiú i ndrochaimsir. Ba cheart machnamh a dhéanamh ar limistéar idirthréimhseach a sholáthar le haghaidh culaith agus buataisí inar féidir tacú le páistí agus iad ag gléasadh/ag dí-éadaí, agus cótaí/buataisí a chur orthu/a bhaint díobh. Ní mór don soláthraí cláraithe a chinntiú go bhfuil rochtain ag leanaí ar réimse éadaí i rith gach séasúir, mar shampla;

Fómhar/Geimhreadh

- Cóta uiscédhíonach le cochall,
- Brístí uiscédhíonacha,
- Bróga te / uiscédhíonacha,
- Lámhainní/Hata olann,
- Léine muinchille fada,
- Geansaí muinchille fada,
- Veist nó T-léine.

Earrach/Samhradh

- Cóta agus brístí uiscédhíonacha,
- Bróga oiriúnacha,
- Éadaí cosanta gréine lena n-áirítear hataí,
- Barr/léine T le muinchille fada chun guailí agus lámha a chosaint,
- Brístí éadroma

Braithfidh éadaí oiriúnacha ar shuíomh na seirbhíse lasmuigh freisin, mar shampla, d'fhéadfadh sé a bheith scáthach agus dá bhrí sin níos fuair i suíomh foraoise. Ba chóir go mbeadh éadaí breise ar fáil do pháistí, lena n-áirítear léinte-T, geansaithe, veisteanna, stocaí. Beidh leibhéil éagsúla caoinfhulaingthe ag leanaí maidir le teas, fuar nó fliuchras, mar sin ní mór don tseirbhís a chinntiú go gcuirtear tuairimí agus tuairimí leanaí faoina gcuid éadaí lasmuigh san áireamh, agus a chinntiú ag an am céanna go bhfuil a gcuid éadaí oiriúnach don séasúr agus do na dálaí aimsire agus go dtugann siad cosaint ó na heilimintí nuair is gá.

11. <https://www.hse.ie/eng/services/list/5/publichealth/publichealthdepts/extreme/protect-health-cold-weather.html>

4.7. Soláthar bia

Ceanglaítear ar an soláthraí cláraithe na ceanglais maidir le níos lú láimhe agus stóráil bianna meatacha a choinneáil i bhfeidhm. Éilíonn sé seo go mbeadh áiseanna oiriúnacha ann chun bia agus sneaiceanna a ullmhú, a chócaráil/aththéamh, a stóráil agus a sheirbheáil de réir mar is gá.

Tá tuilleadh treorach leagtha amach i Roinn 2 den [Chreatlach Cáilíochta agus Rialá](#)

5 | Sábháilteacht

Clúdaíonn an chuid seo réimsí le breithniú i ndáil le sábháilteacht. Ba chóir a thabhairt faoi deara, áfach, nach ndéanfar gach breithniú nó guais laistigh de sheirbhís ar leith a phlé. Tiocfaidh guaiseacha nua chun cinn le himeacht ama, agus tá sé tábhachtach beartais, cleachtais agus nósanna imeachta a athbhreithniú agus a nuashonrú.

Ní mór don soláthraí cláraithe a chinntiú go ndéantar athbhreithniú agus measúnú riosca ar gach gné den timpeallacht lasmuigh chun sábháilteacht na bpáistí uile a fhreastalaíonn a chinntiú. D'fhéadfadh guaiseacha athrú de réir an tséasúir, mar shampla d'fhéadfadh feithidí a bheith ina bhfadhb i rith an tsamhraidh, nó d'fhéadfadh sioc sa gheimhreadh dromchlaí sleamhain a chruthú. Tá sé ríthábhachtach sábháilteacht agus leas leanaí a chinntiú, go bhfuil an fhoireann eolach ar an timpeallacht, agus ar na rioscaí agus na guaiseacha féideartha agus ar aon bhearta rialaithe atá i bhfeidhm.

5.1. Ag Breithniú Guaiseacha Lasmuigh

Beidh go leor guaiseacha ann go dosheachanta leis an timpeallacht lasmuigh. Beidh baint ag breithnithe ginearálta sábháilteachta leis an limistéar atá curtha ar fáil do na páistí go sonrach. D'fhéadfadh go mbeadh gá le breithniú a dhéanamh ar na nithe seo a leanas, ach gan a bheith teoranta dóibh:

- Oscailtí a d'fhéadfadh ceann nó géaga linbh a ghabháil.
- Guaiseacha tuisle a d'fhéadfadh díobháil a chur faoi deara.
- Dromchlaí ardaithe agus struchtúir nach bhfuil cosanta go dona.
- Comhpháirteanna a fhéadann craiceann agus cneas a fháscadh, a ghearradh nó a bhrú.
- Aon chodanna scaoilte, briste nó meirgeacha.
- Tairní, boltaí, nó comhpháirteanna eile ag gobadh amach a d'fhéadfadh éadaí a cheangal nó craiceann a ghearradh.
- Teorainneacha doiléire.
- Fachtóirí comhshaoil inmheánacha m.sh., éin/mhíolta marbha, neadacha foichí, talamh an-fhliuch nó an-tirim, smionagar/gloine briste.
- Fachtóirí seachtracha comhshaoil m.sh., ainmhithe, trácht, iompar frithshóisialta.

Cé nach bhfuil measúnú riosca ag teastáil i gcás gach gníomhaíochta, gné nó gné den chleachtas, is freagracht na soláthraithe measúnuithe riosca mionsonraithe agus anailísí riosca-sochair a dhéanamh chun guaiseacha a aithint agus a mhaolú agus chun freagairt do na rioscaí neamhriachtanacha go léir a bhaineann leis an gcomhshaol. Ní mór minicíocht na measúnuithe riosca a chinneadh de réir chineál na gníomhaíochta nó na gné. Beidh gá measúnú riosca a dhéanamh ar roinnt gnéithe den chomhshaol go laethúil, agus d'fhéadfadh go mbeadh gá le measúnú riosca a dhéanamh ar ghnéithe eile níos l

5.2. Guaiseacha Tachta agus Substaintí Tocsaineacha a Aithint

Beidh guaiseacha tachta agus substaintí tocsaineacha le feiceáil sa timpeallacht lasmuigh.

D'fhéadfadh guaiseacha tachta teacht chun cinn trí bhia, nó trí chodanna beaga guaiseacha laistigh den timpeallacht mar shampla, bia, seodra, cadhnraí, maighnéid, nó boinn. Tá samplaí eile de rioscaí tachta san áireamh ag: www.hse.ie/eng/health/child/childsafety/choking-.html.

D'fhéadfadh roinnt substaintí tocsaineacha a bheith nádúrtha agus d'fhéadfadh cinn eile a bheith comhshaoil. D'fhéadfadh substaintí tocsaineacha teacht i láthair trí chaora séasúracha, cannaí aerasóil, coimeádáin alcóil, trealamh drugaí, toitíní, bruscar/dramhaíl, eiscréid ainmhithe agus creimirí, táirgí rialaithe fiailí, plandaí nimhiúla agus beacáin. Is féidir samplaí eile a fháil anseo;

<https://poisons.ie/public/educational-resources/>. Ba chóir go mbeadh baill foirne ar an eolas faoina róil agus a bhfreagrachtaí agus ba chóir measúnú riosca a dhéanamh ar an limistéar sula dtéann leanaí isteach sa spás. Ba cheart don tseirbhís leanúint d'athbhreithniú a dhéanamh ar an measúnú riosca, agus fachtóirí lena n-áirítear fachtóirí séasúracha agus fachtóirí comhshaoil laistigh den spás a úsáidtear á gcur san áireamh.

5.3. Greimeanna agus gathanna feithidí

D'fhéadfadh leanaí i seirbhísí lasmuigh a bheith níos nochta do ghreimeanna agus do ghoithí feithidí mar gheall ar an méadú ar an am a chaitear lasmuigh. D'fhéadfadh níos mó feithidí agus sceartán a bheith i láthair i limistéir lasmuigh ina bhfuil féar fada, nó i limistéir choillte. Is féidir tuilleadh eolais a fháil maidir le riosca ionfhabhtaithe ó ghreimeanna agus gathanna feithidí a laghdú ar [shuíomh gréasáin HPSC](http://shuíomh.gréasáin.HPSC).

Ba cheart don tseirbhís athbhreithniú a dhéanamh ar a measúnuithe riosca agus tairbhe agus ar a mbeartas ábhartha chun nósanna imeachta chun déileáil le greimeanna sceartán, greimeanna feithidí agus gathanna a áireamh. Ba cheart machnamh a dhéanamh ar

úsáid dithocsaineach feithidí, cóireálacha garchabhrach, ailléirgí féideartha agus/nó éadaí oiriúnacha lena n-áirítear bairr/brístí muinchille fada i limistéir féar fada/coillte. Ní mór gach beart réasúnta a bheith i bhfeidhm roimh, le linn agus i ndiaidh uirlisí nó ionstraimí géara a sholáthar do leanaí. Ba chóir don soláthraí cláraithe a chinntiú go bhfuil an fhoireann ar an eolas faoina róil agus a bhfreagrachtaí, agus go bhfuil bearta i bhfeidhm chun leanaí a chosaint. Ba cheart go mbeadh mionsonraí i mbeartas na seirbhíse maidir le huirlisí a thabhairt isteach, na cineálacha gníomhaíochtaí a n-úsáidfear na huirlisí ina leith, leibhéil mhéadaithe maoirseachta, agus trealamh cosanta pearsanta, más gá. Chun tacú leis na nósanna imeachta, ba cheart go gcuirfí san áireamh i measúnú riosca-sochair aois, céim forbartha an linbh, an cineál uirlise/ionstraime, an tasc a n-úsáidtear é dó agus stóráil shábháilte/oiriúnach an uirlis/ionstraime. Ba chóir gach uirlis agus ionstraim a úsáid i gcomhréir le treoirlínte an mhonaróra.

5.4. Bainistiú Timpistí agus Teagmhas iSeirbhísí Allamuigh

Mar a tharlaíonn i gcás timpeallachtaí faoi dhíon, tarlóidh timpistí agus teagmhais ó am go ham. D'fhéadfadh réimse cásanna agus cásanna éagsúla a bheith i gceist leis an timpeallacht lasmuigh maidir le timpistí agus/nó teagmhais a bhainistiú. Ba cheart don tseirbhís a chinntiú go bhfuil an fhoireann ar an eolas faoina róil agus a bhfreagrachtaí, agus go bhfuil nósanna imeachta seirbhíse-shonracha

i bhfeidhm, agus an méid seo a leanas á chur san áireamh:

- Bearta chun timpistí agus eachtra a chosc,
- Nósanna imeachta le leanúint nuair a tharlaíonn timpiste agus/nó teagmhas sa timpeallacht lasmuigh, nó nuair a bhíonn leanaí ag bogadh go saor idir an timpeallacht laistigh agus lasmuigh.
- Bearta chun timpistí agus/nó eachtra a thaifeadadh,
- Faisnéis a roinnt leis an tuismitheoir/caomhnóir,
- Nósanna imeachta atá i bhfeidhm i gcás éigeandála,
- Leibhéil foirne agus maoirseacht salimistéar lasmuigh,

- Nósanna imeachta chun mionsonraí a thabhairt faoi bhainistiú tinnis/timpistí do leanbh.

maidir le Sábháilteacht [Dóiteáin i Réamhscoile](#)¹⁴ nó go díreach ón [Oifigeach Dóiteáin](#)¹⁵ san údarás áitiúil ábhartha.

Ba cheart don soláthraí cláraithe na nósanna imeachta a chur san áireamh freisin i gcás timpiste agus/nó díobhála don fhoireann. Fanann an ceanglas mar a leagtar amach i [Rialachán 31 Fógra maidir le teagmhais](#) do réamhscoileanna mar a chéile i gcás seirbhísí lasmuigh.

5.5. Garchabhair

Ní mór don soláthraí cláraithe a chinntiú go bhfuil duine atá oile i bhFreagróir Garchabhrach (FAR) ar fáil láithreach i gcónaí do na páistí sa tseirbhís luathbhlianta. Ní mór bosca garchabhrach a bheith stocáilte, athlionsa agus inrochtana go héasca agus ar fáil don fhoireann agus iad ag obair lasmuigh. Ba cheart machnamh a dhéanamh ar dhéileáil go tapa le guaiseacha breise a bhaineann leis an gcomhshaol, lena n-áirítear greimeanna nó gathanna feithidí.

5.6. Sábháilteacht Dóiteáin

Agus seirbhís lasmuigh á hoibriú, ní mór don soláthraí cláraithe a chinntiú go bhfuil bearta sábháilteachta dóiteáin i bhfeidhm mar a cheanglaítear le Rialachán 26 - Sábháilteacht Dóiteáin. Ciallaíonn sé sin:

- Ní mór cleachtaí dóiteáin míosúla a reáchtáil agus a thaifeadadh,
- Ba cheart an trealamh comhraicthe dóiteáin mar a cheanglaítear le Rialachán 26 - Bearta Sábháilteachta Dóiteáin a sholáthar agus a chothabháil,
- Ba chóir go mbeadh trealamh comhraicthe dóiteáin oiriúnach lena úsáid i dtimpeallacht lasmuigh,
- Ní mór taifead a choinneáil ar an trealamh comhraicthe dóiteáin a úsáidtear sa limistéar súgartha lasmuigh.

Tá tuilleadh eolais faoi chomhlíonadh reachtaíocht agus treoirlínte um Shábháilteacht Dóiteáin leagtha amach i [nDoiciméad Treorach Tusla](#)¹³, sa treoir

5.7. Ag Úsáid Poll Dóiteáin go Sábháilte

I gcás go leor seirbhísí lasmuigh, tá úsáid poill tine mar chuid dá gcleachtas laethúil. Beidh cuspóir agus feidhm na bpoll dóiteáin éagsúil; áfach, ba cheart go mbeadh na réamhchúraimí mar a chéile i gcónaí. I ngach cás, ba cheart don tseirbhís gach beart réasúnta a dhéanamh, lena n-áirítear measúnú riosca sula n-úsáidtear tine le páistí luathbhlianta. Agus an riosca agus na guaiseacha á measúnú, ba cheart na nithe seo a leanas a áireamh sna bearta:

- Ní mór tuismitheoirí a chur ar an eolas sula mbíonn a bpáiste nochtaithe do phoill dóiteáin nó do fhoinsí dóiteáin eile,
- Caithfidh cuspóir an pholl tine a bheith soiléir do leanaí agus don fhoireann,
- Ní mór bearta a dhéanamh chun leanaí a chur in aithne don tine, lena n-áirítear teorainneacha sábháilte,
- Ní mór suíomh an pholl tine a mheas go

cúramach, agus cúinsí séasúracha amhail gaoth, crainn ísle i rith an tsamhraidh, a chur san áireamh.

- Ní mór nósanna imeachta a bheith i bhfeidhm chun an poll tine a chur ar bun. Ba chóir trealamh a úsáidtear chun an tine a mhaolú a úsáid de réir threoracha an mhonaróra,
- Ní mór bearta a bheith i bhfeidhm lena n-áirítear maoirseacht agus achair shábháilte chun leanaí a chosaint agus an tine á lasadh,
- Ní mór bearta a bheith i bhfeidhm chun an tine a mhúchadh i gceart,
- Ní mór nósanna imeachta atá le leanúint i gcás éigeandála, lena n-áirítear pointe tionóil dóiteáin ainmnithe, a bheith soiléir don fhoireann agus do leanaí.

Ní mór trealamh agus earraí cuí, lena n-áirítear trealamh garchabhrach agus bealach chun an tine a mhúchadh, a bheith ar fáil i gcónaí chun sláinte agus sábháilteacht leanaí a chinntiú. Ba cheart go gcuirfí san áireamh i measúnú riosca-sochair aon mhíreanna nó maoluithe eile a d'fhéadfadh a bheith riachtanach.

12. https://www.tusla.ie/uploads/content/Fire_and_Planning_Requirements_for_Early_Years_Services_-ReRegistration_final.pdf

13. <https://www.gov.ie/en/publication/53099-fire-safety-in-preschools-1999/>

15. <https://assets.gov.ie/100014/4003a558-8a4a-46d8-91af-19daca4994fb.pdf>

5.8. Cúinsí Aimsire

Ba cheart don soláthraí cláraithe a chinntiú go bhfuil bearta iomchuí ann chun an tionchar a bhíonn ag athruithe aimsire agus séasúracha ar shláinte, sábháilteacht agus folláine leanaí agus foirne a bhreithniú. Ba chóir go mbeadh rochtain ar spás faoi dhídean ar fáil i gcónaí, agus ba chóir rogha a thabhairt do leanaí dul ar ais chuig an dídean ag am ar bith. Mar thír, is féidir ceithre shéasúr a bheith ann in aon lá amháin, dá bhrí sin beidh gá le machnamh a dhéanamh ar sholáthar tuáillí, éadaí oiriúnacha, lena n-áirítear éadaí báistí agus bróga malartacha. Ba chóir don soláthraí cláraithe measúnú nach beag a dhéanamh ar shábháilteacht leanaí agus foirne le linn gaotha arda, sneachta, toirní, tintrí nó an-teochtaí a mheas.

Ba cheart don soláthraí cláraithe a chinntiú go ndéantar measúnú riosca chun na rioscaí struchtúracha a bhaineann leis an limistéar nó leis an spás a úsáidtear a bhreithniú, lena n-áirítear dromchlaí cosán, agus bealaí isteach agus amach á gcur san áireamh. Ba cheart fachtóirí lena n-áirítear an aimsir a chur san áireamh, mar shampla, d'fhéadfadh aimsir the dromchlaí láibeacha a thriomú agus baol sleamhnáin nó sleamhnáin a chruthú.

I gcás go dtarlódh drochaimsir gan choinne i rith lae nó má dhéantar athruithe nó nuashonruithe ar rabhaidh réamhaisnéise aimsire, ba cheart go mbeadh rochtain ag baill foirne ar an measúnú riosca agus/nó ar phleananna teagmhais chriticiúla chun sonraí teagmhála tuismitheoirí/caomhnóirí a áireamh. Go hidéalach, stórálfar iad seo i bhfillteán uiscdhíonach agus beidh rochtain éasca orthu. Ba cheart go mbeadh nósanna imeachta san áireamh i bpleanáil teagmhas criticiúil maidir le conas a chuirfear an fhoireann ar an eolas faoi dhálaí foircneacha drochaimsire, conas is féidir leis an bhfoireann teagmháil a choinneáil leis an tseirbhís lena n-áirítear fón póca luchtaithe agus oibreach le rochtain líonra, agus nósanna imeachta le leanúint i gcás aslonnaithe éigeandála.

5.9. Soilsiú agus dorchadas

Le linn amanna áirithe den bhliain, d'fhéadfadh leanaí a bheith amuigh faoin aer i ndorchadas atá ag fás nó i ndorchadas iomlán. Cé gur féidir leis seo go leor deiseanna foghlama spreagúla a chur ar fáil do leanaí, is ábhar imní sábháilteachta é freisin mar d'fhéadfadh sé a bheith níos deacra do leanaí é a fheiceáil, d'fhéadfadh sé a bheith níos deacra do bhaill foirne maoirseacht shábháilte a dhéanamh ar leanaí, agus d'fhéadfadh sé a bheith níos deacra don fhoireann dul isteach agus imeacht sábháilte ón tseirbhís a bhainistiú. Ba cheart do sholáthraithe seirbhíse a chinntiú go bhfuil an soilsiú atá ar fáil sa timpeallacht lasmuigh leordhóthanach chun go mbeidh leanaí in ann leanúint ar aghaidh ag imirt go sábháilte. B'fhéidir go mbeadh gá le soilsiú breise a chur ar fáil lena chinntiú go gcoimeádtar leanaí sábháilte agus go dtugtar dearbhú dóibh gur féidir leo leanúint ar aghaidh ag gabháil dá dtimpeallacht ar laethanta níos giorra agus níos dorcha.

6 | Áitreabh agus Áiseanna

Agus seirbhís luathbhlianta lasmuigh á reáchtáil, meastar gurb é an limistéar lasmuigh (lena n-áirítear aon struchtúir shealadacha nó bhuana sa limistéar) an ‘áitreabh’. Dá bhrí sin, ní mór don soláthraí cláraithe a chinntiú go bhfuil an t-áitreabh sábháilte, oiriúnach dá chuspóir, agus go soláthraíonn sé timpeallacht chuí do leanaí agus don fhoireann araon. Ní mór don limistéar lasmuigh cloí le gach ceanglas reachtúil ábhartha mar atá leagtha amach i Rialacháin an Achta um Chúram Leanaí (1991) (Seirbhísí Luathbhlianta) (2016).

Tá roinnt rudaí le cur san áireamh do sholáthraithe chun a chinntiú go bhfuil na háitribh ina bhfeidhmíonn siad i gcomhréir leis na rialacháin seo. Áirítear leo siúd:

- Teorainneacha atá sainithe go soiléir,
- Foscadh agus faoiseamh a sholáthar ó na heilimintí,
- Spás leordhóthanach do leanaí le himirt, obair, bogadh, foghlaim, ithe, foscadh agus scíth a ligean',
- Áiseanna sláintíochta,
- Soláthar stórála.

6.1. Teorainneacha

Cuireann teorainneacha slándáil agus sábháilteacht ar fáil do leanaí, do bhaill foirne agus do thuismitheoirí. Ba chóir aird a thabhairt ar theorainneacha agus córas iontrála/amach a bheith i bhfeidhm ar an láthair. Chomh maith le mothú sábháilteachta agus slándála a chruthú, tá sé tábhachtach an teorainn a mheas mar chuid den timpeallacht foghlama. Is féidir le teorainneacha cuí tacú le rannpháirtíocht leanaí leis an timpeallacht nádúrtha, rud a chruthaíonn eispéiris chéadfacha agus amhairc do leanaí gan a sábháilteacht a laghdú. Cibé acu ballaí, fála nó bacainní nádúrtha nó siombalacha a chruthaíonn teorainneacha, is féidir leo a bheith ina mbreiseán sábháilte le timpeallacht foghlama lasmuigh. Ba cheart do sholáthraithe cláraithe cur chuige Measúnaithe Riosca agus Tairbhe a úsáid i leith teorainneacha chun sábháilteacht agus slándáil leanaí a chinntiú, agus teorainneacha a chruthú ag an am céanna a thugann suaimhneas do leanaí agus a thugann meas don timpeallacht nádúrtha ina bhfeidhmíonn an tseirbhís. Ba chóir tacú le páistí chun feacht a fhorbairt ar shuíomh agus ar chuspóir teorainneacha sa tseirbhís lasmuigh; is féidir go mbeadh sé an-éifeachtach úsáid a bhaint as limistéir dhromchla éagsúla, dathanna, ábhair chéadfacha agus spásanna idirthréimhseacha chun teorainneacha a mharcáil chun tacú le rannpháirtíocht páistí le teorainneacha.

6.2. Soláthar struchtúr cuí

Caithfidh seirbhísí atá ag feidhmiú lasmuigh a chinntiú go bhfuil rochtain ag leanaí ar struchtúr(anna) a chuireann foscadh ar fáil, ionas gur féidir leo leanúint ar aghaidh ag baint taitneamh as a gcuid ama amuigh faoin aer sa timpeallacht nádúrtha aon uair a bhíonn foscadh de dhíth orthu ón aimsir. Mar sin féin, ní mór do leanaí a bheith in ann rochtain a fháil ar an struchtúr go neamhspleách agus mar chuid dá dtaithí lasmuigh aon uair is mian leo (mar

shampla chun scíth a ligean), agus ní hamháin mar fhaoiseamh ó na heilimintí. Ba chóir go mbeadh na struchtúir in ann ligean do leanaí a gcuid éadaí a athrú agus a mbróga nó a mbuataisí a chur orthu, chomh maith le foscadh a sholáthar ón aimsir.

D'fhéadfadh an chaoi a n-úsáideann na páistí an struchtúr athrú sna séasúir éagsúla, mar sin ba cheart do sheirbhís lasmuigh a chinntiú go bhfuil na foscadh solúbtha agus oiriúnach don am den bhliain. Caithfidh foscadh, bíodh sé seasta nó sealadach, a bheith oiriúnach don aimsir agus don séasúr, a bheith suite go cúramach sa limistéar lasmuigh ionas go mbeidh sé éasca do leanaí dul isteach agus amach, agus a bheith fairsing go leor chun freastal ar an ngrúpa de réir mar is gá. Chomh maith le struchtúr le haghaidh foscadh, tá bealaí eile ann chun foscadh a sholáthar do leanaí sa timpeallacht lasmuigh. Is féidir le neadacha, tolláin agus limistéir atá faoi scáth nádúrtha, lena n-áirítear loig agus claiseanna, agus crainn, foscadh a chur ar fáil do leanaí ón aimsir agus spás príobháideach a chur ar fáil dóibh le himirt leo féin nó i ngrúpa nó le scíth a ligean agus suaimhneas a fháil.

6.2.1. Suíomh an struchtúir

Molann [Cigireacht Cúraim na hAlban](#)¹⁶, agus struchtúr nó foscadh sealadach nó buan á thógáil, go gcinnteofar go bhfuil na doirse nó na hoscailtí os comhair na gaoithe atá ann chun dréachtaí a laghdú. Mura bhfuil mórán crainn ar an suíomh, nó mura bhfuil aon chlúdach crann ar chor ar bith, ba cheart do sholáthraithe smaoineamh ar conas scáth a sholáthar ón ngrian freisin. Mar an gcéanna, i suíomh coillteach, ba cheart do sholáthraithe machnamh a dhéanamh ar cad atá le déanamh i ndálaí gaofar. Oibríonn cineálacha éagsúla struchtúr níos fearr i gceantair éagsúla. Mar shampla, thuairiscigh Cigireacht Cúraim na hAlban nach raibh chomh rathúil le yurts i gceantair níos fliche agus níos gaofaire in iarthar na hAlban ach gur oibrigh siad go maith i gceantair níos foscadhaí i gcodanna níos tirime den tír.

6.2.2. Riachtanas leanaí le haghaidh scátha agus foscadh

Tá sé tábhachtach go mbraitheann leanaí te agus compordach, fiú ar laethanta an-fhuar, agus fionnuar agus compordach ar laethanta an-te. Chomh maith le héadaí oiriúnacha a sholáthar, ní mór rochtain a bheith ag leanaí ar

dhídean agus scáth nuair is gá dóibh é. Caithfidh an tseirbhís aoiseanna na bpáistí agus fad cuí na seisiún a chur san áireamh agus struchtúr oiriúnach á cheapadh aici.

6.2.3. Freastal ar riachtanais daoine fásta maidir le scáth agus foscadh

Ní mór riachtanais na foirne agus daoine fásta eile a thugann cuairt ar an láithreán a chur san áireamh. Caithfidh daoine fásta a bheith in ann foscadh a fháil freisin agus d'fhéadfadh riachtanais suíocháin éagsúla a bheith acu ná mar a bheadh ag leanaí. Beidh áit faoi dhídean ag teastáil ón bhfoireann ar an láthair chun sos a ghlacadh, a málaí agus a gcótaí a stóráil, a bhfoin a mhuirearú nó páipéarachas a dhéanamh.

6.2.4. Foscadh mar struchtúr foghlama mealltach

Cibé acu sealadach nó buan é, ba cheart don struchtúr spás foghlama tarraingteach a sholáthar freisin ionas gur féidir le páistí leanúint de bheith ag baint leasa as na deiseanna atá sa timpeallacht lasmuigh, fiú agus iad ag foscadh ón aimsir.

6.3. Riachtanais spáis

Is í an fhreagracht ar an soláthraí cláraithe sa deireadh spás leordhóthanach agus cuí a sholáthar chun freastal go sábháilte ar riachtanais súgartha, oibre agus gluaiseachta líon agus aoisghrúpa na leanaí a bhfuil rochtain acu ar an tseirbhís agus na gníomhaíochtaí atá á gcur ar fáil chun freastal ar a bhforbairt iomlánaíoch. Agus leithdháileadh spáis i seirbhís luathbhlianta lasmuigh á phleanáil, tá sé tábhachtach machnamh a dhéanamh ar an gcineál gníomhaíochtaí agus deiseanna a chuireann an timpeallacht lasmuigh ar fáil agus a chinntiú gur féidir le páistí taitneamh a bhaint as a súgradh agus páirt a ghlacadh ann go sábháilte.

Cé go n-aithníonn Rialacháin Cúraim Leanaí (Seirbhísí Luathbhlianta) 2016 na ceanglais shoiléire maidir le spás urláir le haghaidh oibre, súgartha agus gluaiseachta, níl aon cheanglais shonracha maidir le spás lasmuigh leagtha amach. Ní mór do sheirbhísí lasmuigh spás leordhóthanach a sholáthar do leanaí chun súgradh, bogadh, foghlaim agus iniúchadh a dhéanamh i seirbhís lasmuigh i gcomhréir leis na ceanglais maidir le comhlíonadh.

Sainmhínítear 'spás urláir glan' i gCuid 1 de Rialacháin 2016 mar spás urláir atá ar fáil sa tseirbhís le haghaidh oibre, súgartha agus

gluaiseachta leanaí tar éis gach ceann díobh seo a leanas a chur san áireamh: (a) spás stórála; (b) troscán, seachas troscán a úsáidtear go díreach i ndáil le cúram leanaí atá ag freastal ar an tseirbhís; (c) daingneáin bhuana; (d) limistéir atá coimhdeach le soláthar na seirbhíse réamhscoile, lena n-áirítear cistineacha, leithris, limistéir atá ainmnithe go heisiach lena n-úsáid chun codlata ag na leanaí atá ag freastal ar an tseirbhís nó limistéir atá ainmnithe go heisiach lena n-úsáid chun críocha riaracháin.

I seirbhís atá ag feidhmiú go hiomlán lasmuigh, freastalaítear ar riachtanais oibre, súgartha agus gluaiseachta leanaí sa timpeallacht lasmuigh. Ní bheidh feidhm ag ceanglais spáis rialála sa chineál seo seirbhíse; áfach, ní mór don soláthraí cláraithe a chinntiú go bhfuil an limistéar lasmuigh fairsing go leor do na páistí go léir a fhreastalaíonn ar an tseirbhís.

I gcás seirbhísí a fheidhmíonn lasmuigh den chuid is mó, agus i gcás ina bhfuil rochtain ar sheomra nó struchtúr cúraim chun críocha oibre, súgartha agus gluaiseachta, beidh feidhm ag ceanglais maidir le spás urláir soiléir. Déanfar spás urláir glan a ríomh trí úsáid a bhaint as an spás atá ar fáil i seomraí cúraim faoi dhíon nó i struchtúir eile ar an áitreabh chun Rialachán 30 a chomhlíonadh, a luaithe a thacaíonn an spás atá ar fáil sa struchtúr le riachtanais agus ceanglais súgartha, foghlama agus gluaiseachta leanaí. Ba chóir go dtacódh seomraí agus struchtúir chúraim le riachtanais agus ceanglais leanaí maidir le foscadh, compord agus scíth agus rochtain ar chóiríocht sláintíochta.

Mar an gcéanna, ní mór áiseanna leithris ar leithligh, atá tógtha go daingean agus sláinteach a chur ar fáil don fhoireann.

Tá riachtanas íosta ann go mbeadh leithreas amháin agus áis níocháin lámha ann do gach 8 mball foirne.

Ní mór áiseanna sláinteachais láimhe a bheith ar fáil, lena n-áirítear uisce reatha te, gallúnach leachtach, agus tuáillí láimhe indiúscartha. Glactar le tuáillí aon úsáide amháin a úsáid, agus is féidir iad seo a dhéanamh as éadach seachas páipéar chomh fada agus a dhéantar iad a ní tar éis gach úsáide. Ní mór uisce le haghaidh níocháin lámha a bheith saor ó thruailléin agus teasrialaithe. Is féidir uisce báistí bailithe a úsáid chun leithris a shruthlú ach ní féidir é a úsáid chun lámha a ní mura

atá ag freastal ar an tseirbhís; (c) daingneáin bhuana

ndéantar cóireáil chuí air.

D'fhéadfadh go mbeadh ceanglais phleanála ann a chaithfear a bhreithniú i ndáil le cóireáil uisce. Ní mór do sheirbhísí dul i dteagmháil leis an roinn sláinte comhshaoil lena chinntiú go ndéantar tástálacha uisce tréimhsiúla mar atá sonraithe do na foinsí uisce éagsúla.

Ina theannta sin, ní mór do sholáthraithe gach beart réasúnta a dhéanamh chun a chinntiú nach mbíonn leanaí a bhfuil a gcuid éadaí á mbaint díobh agus iad ag dul chuig an leithreas nó ag athrú a naipcíní fuar ná míchompordach le linn an phróisis.

6.4. Téamh agus teas

Tá compord na bpáistí atá ag freastal ar sheirbhís ríthábhachtach agus ní mór do sholáthraithe seirbhísí a oibríonn lasmuigh a chinntiú go bhfuil leanaí cosanta ó aon dochar a d'fhéadfadh a bheith de dheasca teochtaí fuara. Is féidir é seo a bhaint amach trína chinntiú go gcaitheann leanaí éadaí cuí agus go bhfuil rochtain acu ar dhídean atá téite go cuí, ag brath ar na dálaí aimsire. I gcás ina bhfuil córas téimh radaíochta nó infridhearg suiteáilte i limistéar lasmuigh, ní mór dó cloí le rialacháin an AE, agus níor cheart go mbeadh rochtain ag leanaí ar dhromchla an téitheora ná ar a rialuithe. Caithfidh garda dóiteáin a bheith timpeallaithe ag sorn nó aon fheiste eile ina n-úsáidtear tine le haghaidh teasa, agus ba chóir maoirseacht a dhéanamh i gcónaí ar leanaí nuair a bhíonn siad in aice leis an sorn. Ní mór adhmaid, lasáin, lastóirí tine srl. a stóráil as rochtain leanaí

7 | Conclúid

Tá neart fianaise ann go dtacaíonn a bheith amuigh faoin aer le forbairt agus folláine iomlánaíoch leanaí. Tá dualgas cúraim ar bhaill foirne i seirbhísí luathbhlianta a chinntiú go mbíonn eispéiris ardchaighdeáin ag gach leanbh sna luathbhlianta agus iad ag rochtain soláthar laistigh agus lasmuigh araon. Ba chóir go mbeadh gach leanbh a bhfuil rochtain aige ar sheirbhís luathbhlianta atá cláraithe le Tusla sábháilte agus go gcomhlíonfaí a riachtanais chúraim. Áirítear leis na riachtanais chúraim bhunúsacha seo an gá atá le bia, codladh, scíth, slándáil, sábháilteacht agus caidrimh ardchaighdeáin.

Ní mór na riachtanais seo a chomhlíonadh cibé acu seirbhís luathbhlianta atá á soláthar atá ag feidhmiú laistigh nó lasmuigh go hiomlán/den chuid is mó. Cuideoidh comhlíonadh na Rialachán um an Acht um Chúram Leanaí 1991 (Seirbhísí Luathbhlianta) 2016 ag soláthraithe seirbhíse agus baill foirne luathbhlianta cláraithe lena chinntiú go mbeidh eispéiris luathbhlianta ar ardchaighdeán ag leanaí.

Trí leas an linbh a choinneáil i gcroílár ár gcuid oibre, trí éisteacht le leanaí, trí oibriú i gcomhpháirtíocht le tuismitheoirí agus trí fhoghlaim i gcónaí, leanann earnáil na luathbhlianta de bheith ag iarraidh soláthar ardchaighdeáin a sholáthar do leanaí, laistigh, trí chur chuige soláthair chumaiscthe / gan uaim agus/nó lasmuigh chun freastal ar riachtanais athraitheacha leanaí agus teaghlach.

Tá Cigireacht Luathbhlianta Tusla tiomanta d'athbhreithniú agus d'fhoghlaim leanúnach chun tacú leis an gcineál seo cleachtais de réir mar a bhíonn sé níos infhaighte agus níos minice i gcomhthéacs na hÉireann.

8 | Aguisíní

Aguisín 1. Teimpléad Anailíse Riosca agus Tairbhe

Is sampla é an uirlis measúnaithe riosca-sochair atá leagtha amach thíos a fhéadfaidh tacú le próisis phleanála agus measúnaithe riosca i seirbhísí. Ba cheart uirlis measúnaithe riosca-sochair arna forbairt ag an tseirbhís a chur in ionad an doiciméid shamplaigh seo. Tá sé mar aidhm ag an uirlis smaointeoireacht a shoiléiriú agus cothromaíocht cheart a bhunú idir rioscaí agus buntáistí i dtimpeallachtaí lasmuigh. Tá an uirlis shamplach bunaithe ar roinnt uirlisí anailíse riosca-sochair dea-chleachtais, lena n-áirítear iad siúd de chuid Chigireacht Cúraim na hAlban, Súgradh Foghlaim don Saol, agus Play England.

Cur síos ar an ngníomhaíocht, an taithí, nó an ghné:		Leag amach conas a bhainfidh leanaí leas as páirt a ghlacadh sa ghníomhaíocht/taithí?	
Guaiseacha agus rioscaí féideartha a d'fhéadfadh timpistí nó díobháil a bheith mar thoradh orthu a aithint?	Cé atá i mbaol?	Déan cur síos ar réamhchúraimí agus maoluithe is gá chun déine an riosca nó an dóchúlacht go dtarlóidh timpiste nó díobháil a laghdú.	
Rátáil riosca foriomlán le maoluithe i bhfeidhm.		Duine a chomhlíonann measúnú riosca-sochair	
Íseal ☐ Meánach ☐ Ard ☐		Síniú:	

Aguisín 2: Tuilleadh eolais agus acmhainní

Féadfar na hacmhainní Éireannacha agus idirnáisiúnta seo a leanas a úsáid chun tacú le seirbhísí ar mian leo feidhmiú lasmuigh. Clliceáil ar an hipearnasc nó cóipeáil agus greamaigh an nasc isteach i do bhrabhsálaí chun rochtain a fháil ar an acmhainn.

<https://first5.gov.ie/guidance/outdoor-learning-and-play>

<https://www.gov.ie/en/publication/c62e4-insights-effective-outdoor-learning-environment/>

<https://shop.barnardos.ie/products/ebook-outdoorplaymatters>

<https://knowledge.barnardos.ie/handle/20.500.13085/166>

<https://www.earlychildhoodireland.ie/learning/publications-and-resources/outdoor-play/>

<https://www.earlychildhoodireland.ie/lets-go-outside/>

<http://www.earlychildhoodireland.ie/scealta-blog/embracing-changes-outdoors-for-children-under-three/>

<https://ltl.org.uk/wp-content/uploads/2019/02/children-in-the-outdoors.pdf>

<https://hub.careinspectorate.com/how-we-support-improvement/care-inspectorate-programmes-and-publications/my-world-outdoors/>

https://www.playscotland.org/wp-content/uploads/Out-to-Play_practical-guidance-for-creating-outdoor-play-experiences-in-early-learning-and-childcare.pdf

<https://dera.ioe.ac.uk/8625/1/00942-2008DOM-EN.pdf>

Tagairt QMS	EYI-GDE12.65
Leagan	2.0
Dáta	22/10/2023

TÚSLA

An Ghníomhaireacht um
Leanaí agus an Teaghlach
Child and Family Agency

CIGIREACHT NA LUATHBHLIANTA

